

DERS BİLGİ PAKETİ HAZIRLAMA REHBERİ

(Bologna Süreci, YÖKAK Kriterlerine Uygun)

1. Program Genel Bilgileri

Programın adı, öğretim düzeyi (ön lisans, lisans, yüksek lisans vb.), öğretim türü (örgün/ikinci öğretim), öğretim dili, toplam kredi, toplam AKTS ve program süresi gibi bilgiler eksiksiz, doğru ve güncel olmalıdır. Bu bilgiler hem Türkçe hem İngilizce olarak sunulmalıdır. Tanıtım metni programın ayırt edici yönlerini ortaya koymalı, mezunların yetkinliklerine dair genel bir çerçeve sunmalıdır.

2. Program Yeterlilikleri ve TYÇÇ Uyumları

Program yeterlilikleri; bilgi, beceri ve yetkinlik düzeylerini kapsayan, açık, anlaşılır, ölçülebilir ve gözlenebilir ifadelerle yazılmalıdır. Yeterliliklerin Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ/TYÇÇ) ile olan ilişkisi net biçimde kurulmalı ve eşleştirme tabloları yapılmalıdır.

Program yeterliliklerinin sayısı konusunda katı bir zorunluluk olmamakla birlikte, kalite güvencesi açısından önerilen aralık program türüne göre değişmektedir:

- **Ön lisans programları** için: 10–12 yeterlilik,
- **Lisans programları** için: 12–18 yeterlilik,
- **Yüksek lisans programları** için: 6–10 yeterlilik

şeklinde bir yapı tercih edilmelidir. Bu yeterliliklerin bilgi, beceri ve yetkinlik boyutlarına dengeli biçimde dağılması beklenmektedir.

Her dersin öğrenme çıktıları, mutlaka program yeterliliklerinden biriyle ilişkilendirilmelidir. Bu kapsamda, 5i (üniversite ortak dersleri) ve alan dışı seçmeli dersler için de ilgili program yeterliliklerinden uygun olanlarla ilişkilendirme yapılmalıdır. Ayrıca, program yeterlilikleri belirlenirken bu tür derslere temel oluşturacak genel yeterliliklerin (örneğin, eleştirel düşünme, etik, iletişim, dijital yeterlilik, yaşam boyu öğrenme vb.) de yer almasına dikkat edilmelidir. Böylece tüm programın yeterlilik temelli bir bütünlük içinde yapılandırılması sağlanır.

3. Ders Genel Bilgileri

Ders adı, kodu, yıl/dönem bilgisi, teorik ve uygulama saatleri, AKTS değeri, zorunlu/seçmeli statüsü gibi bilgiler tam ve sistematik biçimde belirtilmelidir. Bu alanlardaki bilgilerin öğrenci bilgi sistemiyle tutarlı olması önemlidir.

4. Dersin Amacı

Dersin amacı, öğrencinin bu dersi neden aldığına ve dersin hangi genel kazanımları sağlamayı hedeflediğine odaklanmalıdır. Amacın; davranışsal olmayan, genel yönelimi gösteren bir cümle olması; ancak öğrenme çıktılarına zemin hazırlayacak yeterliklerle tutarlı olması gerekir.

Örnek Amaç Cümlesi: Bu dersin amacı, öğrencilerin araştırma yöntemleriyle ilgili temel kuramsal bilgileri edinmelerini ve bu bilgileri eğitim bilimleri alanındaki araştırma süreçlerine uyarlayabilme becerisi geliştirmelerini sağlamaktır.

5. Öğrenme Çıktıları

Öğrenme çıktıları, öğrencinin ders sonunda neyi, nasıl yapabileceğini gösteren, ölçülebilir ve gözlenebilir ifadelerdir. Bloom'un yenilenmiş taksonomisine uygun düzeylerde yazılmalı ve her bir çıktı en az bir program yeterliliğiyle ilişkilendirilmelidir.

Doğru Kullanım:

- Çıktılar; “tanımlar”, “uygular”, “analiz eder”, “yorumlar”, “tasarlar” gibi ölçülebilir fiillerle başlamalıdır.

Kaçınılması Gereken Hatalı Fiiller:

- Anlar, kavrar, öğretir, kazandırır, anlatır, hissettirir, sevdirmek, farkına varır, motive eder gibi fiiller **ölçülemez** ve öznel yorumlara açıktır. Bu tür ifadelerden kaçınılmalıdır.

Nitelikli Bir Öğrenme Çıktısı Örneği:

“Eğitimle ilgili nicel araştırmalarda temel istatistiksel analiz tekniklerini uygular.”

6. Haftalık Ders İçeriği

Her hafta işlenecek konu başlıkları açık ve yapılandırılmış biçimde yazılmalıdır. Haftalık içerik, dersin genel amacı ve öğrenme çıktılarıyla uyumlu olmalı; akademik güncellik ve öğrenci

düzeyine uygunluk gözetilmelidir. Dersin haftalık planlaması, ilk 7 hafta ders ve ara sınav, ikinci 7 hafta ders ve final sınavı şeklinde yapılandırılmalıdır.

7. Kaynaklar

Temel ve yardımcı kaynaklar son 5–10 yıl içinde yayımlanmış, bilimsel güvenilirliği yüksek, yerli ve yabancı kaynaklardan (Programa göre değişebilir) dengeli biçimde seçilmiş olmalıdır. Dersle ilişkili dijital kaynaklar ve açık erişimli materyaller de kullanılabilir.

Kaynak çeşitliliği özellikle önemlidir. Sadece ders kitabı değil; makale, tez, araştırma raporu, alan raporu, yönetmelik, mevzuat metni, dijital yayın, açık ders materyali vb. kaynak türlerine yer verilmesi önerilir. Ancak, bazı özel kaynakların (klasik eserler, kanonik referans kitapları, temel kuram kitapları vb.) tarihsel veya kuramsal değeri gereği eski yıllara ait olması mümkündür. Bu durumda kaynak güncelliği aranmaz; ancak seçimin gerekçesi net olmalıdır.

8. Eğitim-Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Öğretim yöntem ve teknikleri öğrenme çıktılarıyla tutarlı olmalı; ders anlatımı, tartışma, vaka analizi, grup çalışması, proje, uygulama vb. etkinlikler dengeli şekilde dağıtılmalıdır. Öğrencinin daha aktif olduğu, etkileşimli yöntemlerin tercih edilmesi önerilir.

9. Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı

Ders kapsamında öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi hem **ürün** hem de **süreç** temelli yapılmalıdır.

- **Ürün Değerlendirme:** Öğrencinin ders sonunda ortaya koyduğu somut çıktılar üzerinden yapılan değerlendirmelerdir. Örnekler: yazılı sınavlar (ara sınav ve final sınavı), açık uçlu testler vb.
- **Süreç ve Ürün Değerlendirme:** Öğrencinin öğrenme sürecindeki katılımı, gelişimi ve öğrenmeye yönelik çabaları dikkate alınarak yapılan değerlendirmelerdir. Örnekler: ödev hazırlama süreci, sunum geliştirme süreci, proje yürütme süreci, portfolyo gelişimi, uygulama gözlemleri, öz değerlendirme ve akran değerlendirmeleri.

Her değerlendirme aracı açıkça tanımlanmalı, başarı notuna etkisi (yüzdelik ağırlığı) belirtilmeli ve öğrenme çıktılarıyla uyumlu olmalıdır.

10. AKTS ve İş Yüğü Hesaplaması

Öğrencinin derse ayırması gereken toplam iş yüğü (teorik saat, uygulama, bireysel çalışma, ödev, sınav hazırlığı vb.) hesaplanırken dersin AKTS'si dikkate alınmalıdır. İş yüğü dağılımı mantıklı ve dengeli olmalıdır.

11. Dil ve Format

Ders bilgi paketi sade, açık ve akademik bir dille yazılmalı, terminoloji birliği gözetilmeli, anlatım tutarlı ve imla kurallarına uygun olmalıdır. Sistematiğ bir yapı izlenmeli, biçimsel tutarlılık sağlanmalıdır.

12. Dijital Öğrenme Boyutu

Uzaktan eğitimde ya da harmanlanmış modellerde kullanılan çevrim içi içerikler, video dersler, e-ödevler, etkileşimli öğrenme araçları gibi dijital bileşenler ders bilgi paketine entegre edilmelidir.

Eğer dersin yapısı dijital bileşenler gerektiriyorsa, bu araçların türü, kullanılma biçimi ve öğrenme çıktılarıyla ilişkisi açıkça tanımlanmalıdır. Aksi halde bu alan “ilgili değil” olarak da işaretlenebilir. Bu yaklaşım, dijital öğelerin gereksiz biçimde her derste zorunlu tutulmasının önüne geçerek içerik uyumluluğu ve bütünlüğünü korur.